

Белорусский государственный университет

Филологический факультет

Кафедра английского языкознания

Аннотация к дипломной работе

**«Русское и английское фразеосемантические поля гнева в компаративном
лингвокогнитивном освещении»**

Харланцева Мария Сергеевна

Руководитель Гутовская Марина Степановна

2015 год

РЕФЕРАТ ДИПЛОМНОЙ РАБОТЫ

Дипломная работа содержит 56 страниц, не включая 4 приложения и список использованной литературы, состоящий из 50 источников.

Перечень ключевых слов: ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКАЯ ЕДИНИЦА (ФЕ), ФРАЗЕОСЕМАНТИЧЕСКОЕ ПОЛЕ (ФСП), ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКАЯ КАРТИНА МИРА (ФКМ), ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИЙ КОНЦЕПТ, ВИДЫ МЕЖЪЯЗЫКОВЫХ ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИХ ОТНОШЕНИЙ (ЭКВИВАЛЕНТ; АНАЛОГ; СЕМАНТИЧЕСКИ БЕЗЭКВИВАЛЕНТНЫЕ ФЕ), СТЕПЕНЬ ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКОЙ ПРЕДСТАВЛЕННОСТИ, КОНФИГУРАЦИИ КОМПОНЕНТНЫХ СТРУКТУР ФСП.

Объект исследования: русское и английское фразеосемантические поля гнева, значения русских и английских фразеологических единиц с семантикой гнева.

Цель работы: определить сходства и различия концепта гнева в английской и русской фразеологических картинах мира, установить степень представленности выше обозначенного концепта во фразеологии двух языков.

Методы проведения работы: анализ существующих научных концепций и теорий в области фразеологии (в частности, теорий о понятии фразеологизма, фразеосемантического поля и фразеологической картины мира); метод цепочки словарных дефиниций; контрастивно-лексикографический метод установления составов ФСП; лингвокогнитивный межъязыковой сопоставительный метод; метод компонентного анализа словарных дефиниций; метод семантико-понятийной классификации фразеологизмов; статистические методы обработки количественных данных относительно изучаемых языковых явлений.

Полученные результаты и научная новизна: в ходе исследования было выявлено, что качество соотносимости сопоставляемых ФСП 'гнев' и 'anger' является низким, поскольку в общем количестве фразеологизмов преобладают единицы, не имеющие соответствия; меру семантической близости можно оценить как среднюю, т. к. количество сем в ФСП языков не совпадает; различия в количественной представленности ФЕ рассматриваемых ФСГ являются существенными для двух из них; показатель когнитивной значимости является средним; конфигурации исследуемых ФСП гнева русского и английского языков не одинаковы; когнитивная значимость русского и английского фразеологических концептов гнева неравная. Изложенные результаты получены впервые.

Подтверждение достоверности материалов и результатов дипломной работы, самостоятельности выполнения: дипломное исследование выполнялось на основе самостоятельно собранного автором материала.

Изложенные в дипломной работе результаты получены лично автором и являются итогом проводимой с 2012 по 2015 год научной работы. Автор подтверждает, что все заимствованные материалы, взятые из литературных и прочих источников, указаны в списке литературы.

РЭФЕРАТ ДЫПЛОМНАЙ ПРАЦЫ

Праца складаецца з 56 старонак, якія не ўключаюць у сябе 4 дадатка і спіс выкарыстанай літаратуры, які складаецца з 50 крыніц.

Пэралік ключавых слоў: ФРАЗЕАЛАГІЧНАЯ АДЗІНКА (ФА), ФРАЗЕАЛАГІЧНАЕ СЕМАНТЫЧНАЕ ПОЛЕ (ФСП), ФРАЗЕАЛАГІЧНАЯ КАРЦІНА СВЕТУ (ФКС), ФРАЗЕАЛАГІЧНЫ КАНЦЭПТ, ВІДЫ МІЖМОЎНЫХ ФРАЗЕАЛАГІЧНЫХ СТАСУНКАЎ (ЭКВІВАЛЕНТ; АНАЛАГ; СЕМАНТЫЧНА БЕЗАДПАВЕДНЫЯ ФА), СТУПЕНЬ ФРАЗЕАЛАГІЧНАЙ ПРАДСТАЎЛЕНАСЦІ, КАНФІГУРАЦЫІ КАМПАНАЕНТНЫХ СТРУКТУР ФКС.

Аб'ект даследавання: рускае і англійскае фразеасемантычнае поле гнева, значэнні рускіх і англійскіх фразеалагічных адзінак з семантыкай гнева.

Мэта работы: вызначыць падабенства і адрозненні канцэпту гнева ў англійскай і рускай фразеалагічных карцінах свету, усталяваць ступень прадстаўленасці вышэй пазначанага канцэпта ў фразеалогіі дзвюх моў.

Метады правядзення працы: аналіз існуючых навуковых канцэпцый і тэорый ў галіне фразеалогіі (у прыватнасці, тэорый аб паняццях фразеалагізма, фразеасемантычнага поля і фразеалагічнай карціны свету); метады ланцуга слоўнікавых дэфініцый; кантрасціўна-лексікаграфічны метады ўстанаўлення складаў ФСП; лінгвакагнітыўны міжмоўны супастаўляльны метады; метады кампанентнага аналізу слоўнікавых дэфініцый; метады семантыка-паняццёвай класіфікацыі фразеалагізмаў; статыстычныя метады апрацоўкі колькасных дадзеных адносна вывучаемых моўных з'яў.

Атрыманыя навыкі і навуковая навізна: у ходзе даследавання было выяўлена, што якасць суадносных супастаўляльных ФСП 'гнеў' і 'anger' з'яўляецца нізкай, паколькі ў агульнай колькасці фразеалагізмаў пераважаюць адзінкі, якія не маюць адпаведнасці; меру семантычнай блізкасці можна ацаніць як сярэдняю, таму што колькасць сем ў ФСП дзвюх моў не супадае; адрозненні ў колькаснай прадстаўленасці ФЕ разгляданых ФСП з'яўляюцца істотнымі для дзвюх з іх; паказчык кагнітыўнай значнасці з'яўляецца сярэднім; канфігурацыі доследных ФСП гнева рускай і англійскай моў не аднолькавыя; кагнітыўная значнасць рускага і англійскага фразеалагічных канцэптаў гнева няроўная. Выкладзеныя вынікі атрыманы ўпершыню.

Пацверджанне дакладнасці матэрыялаў і вынікаў дыпломнай работы, самастойнасці выканання: дыпломнае даследаванне выконвалася на аснове самастойна сабранага аўтарам матэрыялу. Прыведзеныя ў дыпломнай рабоце вынікі атрыманы асабіста аўтарам і з'яўляюцца вынікам навуковай працы, якая праводзіцца з 2012 па 2015. Аўтар пацвярджае, што ўсе запазычаныя

матэрыялы, узятыя з літаратурных і іншых крыніц, пазначаны ў спісе літаратуры.

SUMMARY DIPLOMA WORK

The work consists of 56 pages, which do not include 4 annexes and bibliography consisting of 50 sources.

List of key words: PHRASEOLOGICAL UNIT (PU), PHRASEOLOGICAL SEMANTIC FIELD (PSF), PHRASEOLOGICAL PICTURE OF THE WORLD (PPW), PHRASEOLOGICAL CONCEPT, TYPES OF INTERLANGUAGE PHRASEOLOGICAL RELATIONS (EQUIVALENT; ANALOGUE; SEMANTICALLY NONEQUIVALENT PHRASEOLOGICAL UNITS); DEGREE OF PHRASEOLOGICAL REPRESENTATION; CONFIGURATIONS OF COMPONENT STRUCTURES OF PHRASEOLOGICAL SEMANTIC FIELDS.

The object of study: Russian and English phraseosemantic field of anger, actual meanings of Russian and English phraseological units with the semantics of anger.

Objective: to determine the similarities and the differences of the concept of anger in English and Russian phraseological picture of the world, to establish the degree of representation of the above mentioned concept in the phraseology of the two languages.

Methods of work: analysis of existing scientific concepts and theories in the phraseology (in particular, the theory of the concept of phraseologism, phraseosemantic field and phraseological picture of the world); method of chain dictionary definitions; contrastive-lexicographic method of determining the content of the phraseomantic field; cognitive linguistic comparative method; method of component analysis of dictionary definitions; method of semantic and conceptual classification of phraseological units; statistical method of processing the quantitative data about the studied linguistic phenomena.

Results and scientific novelty: the study has found that quality of correlation of the phraseosemantic fields of 'ГНЕВ' and 'anger' is low, since the number of phraseological units which don't have correspondent unit in another language prevails; semantic proximity can be evaluated as average, because the number of semes are not the same; quantitative differences in phraseological unites are considered to be essential; the index of the cognitive significance is average; configurations of the investigated phraseosemantic groups of anger are not the same; thus making cognitive significance of the Russian and English idiomatic concepts of anger unequal. These results were obtained for the first time.

Confirmation of the authenticity of materials and results of the thesis, the individual preparation: the conclusions drawn in the present study were carried out on the basis of material collected by the author personally. The above results in the paper are prepared by the author. They are the results of the scientific research

carried out from 2012 to 2015. The author confirms that all borrowed materials taken from the literature and other sources are listed in the bibliography.